

FARKLI LİSE TÜRLERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SOSYAL GÖRÜNÜŞ KAYGISI VE BENLİK SAYGI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Yunus Emre YARAYAN*, Emre SERİN**, Musa ŞAHİN***

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, 2017-2018 yılında farklı liselerde öğrenim gören öğrencilerin sosyal görünüş kaygısı ve benlik saygı düzeylerini incelemek ve aralarında lise türü, cinsiyet, yaş, lisanslı olarak spor yapma, anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre fark olup olmadığını belirlemektir. Araştırmaya Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve Spor Liselerinde Öğrenim gören 451'i erkek (%51,3), 429'u kadın (%40,9) olmak üzere toplam 880 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma kapsamında, sosyo-demografik değişkenlerle ilgili bilgiler araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırmanın amacına ulaşmak için; veri toplama aracı olarak Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeđi SGKÖ" ve "Stanley Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeđi (BSÖ)" kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklere verilen yanıtların iç tutarlılığı Cronbach alpha (α) ile incelenmiş ve katsayı"SGKÖ" için .93 "BSÖ" için ise .79 olarak bulunmuştur. Verilerin analizi SPSS 21 paket programı ile yapılmış, betimsel istatistikler frekans (f), yüzde (%), T-Testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, "SGKÖ" puanlarıyla lisanslı olarak spor yapma değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu, lise türü, cinsiyet, yaş, anne ve baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir."BSÖ" puanlarıyla ise, cinsiyet ve yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu, lise türü, lisanslı olarak spor yapma, anne ve baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Sosyal Görünüş Kaygısı, Benlik Saygısı, Spor

ÖNERİLER

Öğrencilerin dersler dışında sosyal kültürel ve sportif faaliyetlere daha fazla katılması sağlanabilir. Fiziksel aktiviteler hem sağlıklı bir beden hem de bireyin kendini iyi hissetme hususunda önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda bu aktiviteler öğrencilerin daha az görünüş kaygısı yaşamasının yanında benliklerinin de yükselmesine olanak sağlayacaktır.

Sosyal görünüş kaygısının sosyal kaygı ile ilişkili olduğu ve lise öğrencilerinde ciddi bir problem olması nedeniyle konuyla ilgili daha fazla bilimsel çalışma yapılmalı ve çözüm yolları bulunmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Alemdağ, S. (2015), Öğretmen Adaylarının Fiziksel Aktiviteye Katılım ve Sosyal Görünüş Kaygılarının İncelenmesi. Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
2. Aydoğan, S. (2010), İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Umut ve Benlik Saygısı, Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Konya.
3. Aygör, N. (2010), 12-14 Yaş Grubu Ergenlerde Beden Bölgelerinden ve Özelliklerinden Hoşnut Olma Durumu ve Beden İmajının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
4. Canpolat, I.B. Orsel, S. Akdemir, A. Özbay, H.M. (2005), The Relationship Between Dieting And Body Image, Body Ideal, Self-Perception, And Body Mass Index in Turkish Adolescents. *International Journal Of Eating Disorders*,; C:37, s:150-155.
5. Çetin, N.C. (2008), İlköğretim 4.Sınıf Öğrencilerinin Empatik Beceri Düzeylerinin Ana Baba Tutumları ve Özsayıgı İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
6. Çınar, H., ve Keskin, N. (2015). Öğrencilerin Sosyal Görünüş Kaygısının Öğrenim Yeri Tercihlerine Etkisi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, C:14, s:457-464.
7. Çok. F. (1990), Body Image Satisfaction in Turkish Adolescents. *Adolescence*, C:25, s:409-413.
8. Coşkun, Y., Altay. C, (2009), Lise Öğrencilerinde Yabancılaşma ve Benlik Algısı İlişkisi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. C:29, s:41-56
9. Doğan, T., (2010), Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması, Geçerlik Ve Güvenirlilik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C:39, s:151-59.
10. Erman, M. S., (2017), Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygı ve Sosyal Görünüş Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
11. Gün, E. (2006), Spor Yapanlarda ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
12. Harter, S. (1999), *The Construction Of The Self: A Developmental Perspective*. New 4. York: Guilford Press.
13. Hart, E. A. Leary, M. R. Rejeski, W. J. (1989), The Measurement of Social Physique Anxiety. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, C:11 s:94-104.

14. Işıkol-Özge, F. (2013). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygıları İle Benlik Saygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Üsküdar İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
15. Karasar N. (2005), Bilimsel araştırma yöntemi. Nobel Yayınları. Ankara.
16. Keskin, T. (2010), İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Akran Zorbalığının Benlik Saygısıyla İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
17. Kline, R. B. (2011). *Methodology in The Social Sciences. Principles and Practice of Structural Equation Modeling (3rd Ed.)*. New York, NY, US: Guilford Press.
18. Makinen, M. Puukko-Viertomies, R.L, Lindberg, N., Siimes, A.M. Aalberg, V. (2012), Body Dissatisfaction and Body Mass Girls And Boys Transitioning From Early To Mid-Adolescence: Additional Role of Self- Esteem And Eating Habits. *BMC Psychiatry*, C:12, s:35-46
19. Maoano, C., Ninot, G., Billard, J. (2004), Age and Gender Effects on Global Self-Esteem and Physical Self-Perception in Adolescents. *European Physical Education Review*, C:10, s:53-69
20. Marcotte, D., Fortin, L. Potvin, P. Papillon, M. (2002), Gender Differences in Depressive Symptoms During Adolescence: Role Of Gender-Typed Characteristics, Self-Esteem, Body Image, Stressful Life Events, and Pubertal Status. *Journal of Emotional And Behavioral Disorders*, C: 10, s:29-42
21. Mellor, D. Ricciardelli, A.L. McCabe, P.M. Yeow, J. Mamat, H.N. Hapidzal, M.F.N. (2010), Psychological Correlates of Body Image and Body Change Behaviors Among Malaysian Adolescent Boys and Girls. *Sex Roles*, C:63, s:386-398.
22. Özerkan KN, (2004), Spor Psikolojisine Giriş, Nobel Yayınları. Ankara.
23. Özgeylanı, H.F. (1993), Self Concept and Body Image of High School Male Athletes and Non-athlete, Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
24. Özkan, İ. (1994), Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler. *Düşünen Adam Dergisi*, C:7, s:4-9.
25. Rogers, C. R. (1951). *Client Centered Therapy*. Houghton Mifflin. Boston.
26. Rosenberg, M. (1965), *Society And The Adolescent Self-Image*. Princeton, Princeton University Press, New Jersey.
27. Sarıçam H, (2011), Üniversite Öğrencilerinin Reddedilme Duyarlılıkları ile Benlik Saygıları ve Yalnızlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Erzurum.
28. Şahin E. (2012), Bazı Değişkenlere Göre İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Sosyal Görünüş Kaygıları. Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Samsun
29. Tam, L.C. Lee, H.T., Har, M.W, Pook, L.W. (2011), Perceived Social Support And Self-Esteem Towards Gender Roles: Contributing Factors in Adolescents. *Asian Social Science*, C:7 s:49-58.
30. Turan N, Tufan B. (1987), Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri'nin (SEI) Geçerlik Güvenirlik Çalışması. 23. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi; İstanbul-Türkiye, 816-7
31. Uğurlu, N. Akın, H. (2008), Muğla Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Beden Benlik Algısı ve Psikolojik Belirtileri İle İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, C:11, s:38-47.
32. Wilkosz, E.M. Chen, L.J. Kenndey, C. Rankin, (2011), S. Body Dissatisfaction in California Adolescents. *Journal of The American Academy of Nurse Practitioners*, C:23, s:101-109.

33. Yegül, I. B. (1999), Liseli Erkek Sporcular ile Sporcu Olmayan Bireylerin Benlik Saygısı ve Atletik Yeterlik Puanlarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
34. Yıldırım, T. Çırak, Y. Konan, N. (2011), Öğretmen Adaylarında Sosyal Kaygı, İnönü Üniversitesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C:12, s:85-100.
35. Yılmazel, G. Günay, O. (2012), Çorum İli Kargı İlçesinde Öğrenim Gören 12-17 Yaş Arasındaki Öğrencilerde Özsaygı ve Depresyon. *Journal of Health Sciences*, C:21, s:20-29.
36. Yiğit, H. (2010), Ergenlerin Benlik Saygılarının Yaşam Doyumu ve Bazı Özlük Nitelikleri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.